

Redes sociales: la nueva herramienta de la guerra de propaganda

Narradora:

Los conflictos en Oriente Medio provienen de tiempos muy lejanos. Este conflicto palestinoisraelí se remonta décadas atrás. Las tensiones entre chiíes y suníes comenzaron hace muchos siglos y ahora la situación se está caldeando en Irak, Siria y más allá. Pero un nuevo elemento ha emergido en los últimos años: las redes sociales. Las ciberbatallas están ahora cambiando los conflictos milenarios entre la gente en el poder y el poder de la gente. La mayoría de nosotros usamos estas herramientas ahora. Para algunos, son armas: para empezar una revolución, para conducir una guerra. El poder de las redes sociales se movilizó en 2009 en la fallida Revolución Verde iraní y, más tarde, en las históricas revueltas conocidas como la Primavera Árabe. Empezaron en Túnez, siguieron hacia Egipto y a lo largo de toda la región. No son solo activistas los que reconocen este poder; los gobiernos, los regímenes, también lo usan. En Siria, por ejemplo, el ejército electrónico sirio es descrito como el primer ejército virtual árabe. Hackea páginas webs de la oposición, medios de comunicación occidentales y grupos a favor de los Derechos Humanos. En las guerras de verdad, las redes sociales se han convertido en un arma más de cualquier arsenal. En la guerra de Gaza, Israel las está utilizando para ocupar los puestos clave, para negar que atacaron a civiles en una escuela, para dejar claro que Hamás es el agresor. Existe incluso una aplicación inteligente que te permite imaginar el alcance de estos misiles estés donde estés. La narrativa se lleva a cabo gracias a gente en muchos frentes. Voluntarios universitarios se unen al esfuerzo.

Entrevistada 1:

Una buena parte de nuestros esfuerzos se concentran en comentar y responder a artículos y publicaciones que son pro-Palestina y anti-Israel. Lo hacemos tanto en Facebook como en Twitter, así como en páginas webs y artículos que encontramos. Actualmente, la guerra no está solo en el frente. Está también, en buena medida, en los medios de comunicación.

Narradora:

Pero Hamás está también en esta línea de frente. Los vídeos de sus túneles están muy accesibles en páginas para compartir vídeos, como YouTube, y también son activos en Twitter. Incluso han publicado unas normas sobre cómo la gente de Gaza debería usar Twitter para informar sobre los ataques israelíes. Pero Israel es un veterano en esta guerra de la información, con un ejército de portavoces instruidos por los mejores de este ámbito.

Entrevistado 2:

A los influenciables no les importará cuánto sabes hasta que sepan cuánto te importa.
¡Muestra empatía por ambos bandos!

Narradora:

Pero, como dice la expresión, una imagen vale más que mil palabras. En la guerra de Gaza, las imágenes son tan fuertes que valen más que millones de palabras. Pero son las imágenes usadas por la mayoría de grupos violentos las que no pueden compararse a ninguna otra, y esa es la clave. Los vídeos publicados por ISIS en Siria y en Irak están pensados para conmocionar, y lo consiguen. Imágenes como las de los jóvenes soldados chiíes en Irak siendo conducidos para ser ejecutados en masa han sido las últimas en salir a la luz.

Entrevistado 3:

Por un lado, lo hacen para asustar a un público específico. En este caso en concreto, a soldados iraquíes que están intentando luchar contra ellos. Pero creo que, por otro lado, tiene un elemento de reclutamiento. Estás intentando atraer gente, estás mostrando que eres muy fuerte, que controlas este territorio y haces estas cosas a esta gente. Creo que el motivo final es muy interesante y está quizás relacionado particularmente con ISIS: la idea es mostrar brutalidad extrema y usarla para captar gente.

Narradora:

A lo largo del Oriente Medio, los conflictos se mezclan de alguna manera, permaneciendo separados otras veces. Pero cuando se trata de la batalla por las mentes y los corazones, incluso las guerras más asimétricas están siendo combatidas con esta arma, ahora al alcance de todo el mundo.

Xarxes socials: la nova eina de la guerra de propaganda

Narradora:

Els conflictes a l'Orient Mitjà provenen de temps molt llunyans. Aquest conflicte palestinoisraelià es remunta dècades enrere. Les tensions entre xiïtes i sunnites es remunten segles enrere. I estan bullint a Iraq, Síria i més enllà. Però un nou element ha emergit en els últims anys: les xarxes socials. Les ciberbatalles estan ara canviant els conflictes mil·lenaris entre la gent al poder i el poder de la gent. Ara, la majoria de nosaltres utilitzem aquestes eines. Per a alguns, són armes: per començar una revolució, per conduir una guerra. El poder de les xarxes socials es va mobilitzar el 2009 a la fallida revolució verda iraniana i, més tard, a les històriques revoltes conegudes com la Primavera Àrab. Començaren a Tunísia, seguiren cap a Egipte i al llarg de tota la regió. No només són activistes els que reconeixen aquest poder; els governs, els règims, també l'utilitzen. A Síria, per exemple, l'exèrcit electrònic siríà és descrit com el primer exèrcit virtual àrab. Hackeja pàgines web de l'oposició, mitjans de comunicació occidentals i grups a favor dels Drets Humans. A les guerres de veritat, les xarxes socials s'han convertit en una arma més a qualsevol arsenal. A la guerra de Gaza, Israel està utilitzant-la per ocupar les posicions clau, per negar que van atacar civils a una escola, per deixar clar que Hamàs és l'agressor. Existeix inclús una aplicació intel·ligent que et permet imaginar l'abast d'aquests míssils siguis on siguis. La narrativa es desenvolupa per molta gent en molts fronts. Voluntaris universitaris s'uneixen a l'esforç.

Entrevistada 1:

Una bona part dels nostres esforços es concentren a comentar i respondre articles i publicacions que són pro-Palestina i anti-Israel. Ho fem tant a Facebook com a Twitter, com a pàgines web i articles que trobem. Actualment, la guerra no és només al front, es troba també, en bona mesura, als mitjans de comunicació.

Narradora:

Però Hamàs es troba també en aquesta línia de front. Vídeos dels seus túnels són àmpliament accessibles a pàgines per compartir vídeos, com YouTube, i també són actius a Twitter. Inclús han publicat unes normes sobre com la gent de Gaza hauria d'utilitzar Twitter per a informar sobre els atacs israelians. Però Israel és un veterà en aquesta guerra de la informació, amb un exèrcit de portaveus instruïts pels millors d'aquest àmbit.

Entrevistat 2:

Als influenciables no els importarà quant saps fins que no sàpiguen com t'importa. Mostra empatia per tots dos bàndols!

Narradora:

Però, com diu l'expressió, una imatge val més que mil paraules. A la guerra de Gaza, les imatges són tan fortes que valen més que milions de paraules. Però són les imatges usades per la majoria de grups violents les que no poden comparar-se amb cap altra, i aquesta és la clau. Els vídeos publicats per ISIS a Síria i a Iraq estan pensats per commocionar, i ho aconsegueixen. Imatges com les dels joves soldats xiïtes a Iraq essent conduïts per a ser executats en massa han estat les darreres en sortir a la llum.

Entrevistat 3:

Per una banda, ho fan per espantar un públic determinat. En aquest cas concret, els soldats iraquians que estan intentant lluitar contra ells. Però crec que, per altra banda, té un element de reclutament. Estàs intentant atreure gent, estàs mostrant que ets molt fort, que controles aquest territori i fas aquestes coses a aquesta gent. Crec que el motiu final és molt interessant i està potser relacionat particularment amb l'ISIS: és aquesta idea de mostrar brutalitat extrema i usar-la per captar gent.

Narradora:

Al llarg de l'Orient Mitjà, els conflictes es mesclen d'alguna manera, i romanen separats en altres casos. Però quan es tracta de la batalla per les ments i els cors, inclús les guerres més asimètriques estan essent combatudes amb aquesta arma, ara a l'abast de tot el món.